

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії
Приватної установи «Університет»
«Київська школа економіки»

_____ **Тимофій БРІК**

ПРОГРАМА фахового іспиту

при прийомі на навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

освітня програма	Економіка
спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

I. Загальні положення

1. Цільова аудиторія	Фаховий іспит при прийомі на навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти проходять особи, що вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями).
2. Мета іспиту	Метою фахового іспиту є з'ясування рівня абітурієнтів з фахових компетентностей науковця, теоретичних і практичних знань, аналітичних здібностей зі спеціальності, визначення готовності вступників до засвоєння програми підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації, яка відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та дев'ятому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.
3. Тривалість іспиту	Загальна тривалість фахового іспиту для одного вступника не перевищує 60 хвилин: до 15 хвилин на письмову (тестову) частину з 10 питань (1,5 хвилини на питання) та до 30 хвилин на усне обговорення трьох питань з переліку (по 10 хвилин на питання). Дослідницька пропозиція оцінюється на основі заздалегідь поданого документа і не входить у час проведення іспиту.
4. Формат іспиту	Фаховий іспит проводиться очно (offline) у комбінованому форматі та складається з двох частин: (а) письмова (тестова) частина — 10 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді з переліку тем, наведеного у Розділі II; (б) усне обговорення з членами фахової атестаційної комісії трьох питань, випадково вибраних з переліку тем, наведеного у Розділі II. Іспит проводиться з відеофіксацією. Дослідницька пропозиція подається вступником заздалегідь у електронному вигляді відповідно до вимог Розділу II.

II. Запитання для підготовки до фахового іспиту

Перелік тем/блоків для підготовки до фахового іспиту:

1. Обмеження, альтернативи та вибір.
2. Ринкова система та кругообіг товарів та грошей в економіці.
3. Попит, пропозиція та ринкова рівновага.
4. Еластичність попиту та пропозиції.
5. Поведінка споживача.
6. Витрати виробництва.

7. Чиста конкуренція у короткостроковому періоді.
8. Чиста конкуренція у довгостроковому періоді.
9. Чиста монополія.
10. Монополістична конкуренція та олігополія.
11. Попит на ресурси.
12. Формування заробітної платні.
13. Рента, відсоткові ставки та прибутки.
14. Провали ринку: суспільні блага та зовнішні ефекти.
15. Публічні фінанси: податки та бюджетні видатки.
16. Асиметрична інформація, голосування та суспільний вибір.
17. Нерівність доходів, бідність та дискримінація.
18. Вступ до макроекономіки.
19. Вимірювання внутрішнього рівня виробництва та національного доходу.
20. Економічне зростання.
21. Бізнес-цикли, безробіття та інфляція.
22. Основні макроекономічні залежності.
23. Модель сукупних витрат.
24. Сукупний попит та пропозиція.
25. Фіскальна політика, дефіцит та борг.
26. Гроші, банківська система та фінансові інституції.
27. Процес створення грошей.
28. Відсоткові ставки та монетарна політика.
29. Поглиблений аналіз сукупного попиту.
30. Міжнародна торгівля.

Рекомендації до оформлення пропозиції дослідницького проєкту:

Дослідницький проєкт можна розглядати як детальний план майбутнього дисертаційного дослідження. Він має переконати ваших потенційних наукових керівників та приймальну комісію в його цінності, доцільності та науковій вагомості.

Пропозиція зазвичай починається з **анотації** обсягом приблизно 150-200 слів, яка коротко описує дослідницьке питання, методологію та очікуваний науковий внесок.

У **вступі** досліджувана тема розглядається у історіографічному контексті, чітко описується дослідницьке питання, яке вивчатиметься в роботі, обґрунтовується актуальність дослідження та формулюється потенційний внесок дисертанта у вирішення теоретичних та практичних завдань. Вступ зазвичай займає 1-1,5 сторінки (500- 700 слів).

Історіографія та джерела є важливою частиною пропозиції (2-3 сторінки). Зазвичай огляд відповідної літератури та попередніх досліджень має окреслити існуючі теорії та гіпотези, що домінують у обраній галузі знань і яким чином тема дисертації розвиває їх. Також в цьому розділі вказуються відомі першоджерела (архіви, колекції, бібліотеки, тощо), які можуть містити важливу для роботи інформацію.

У розділі з **дизайном та методологією дослідження** описується план дослідження на 2-2,5 сторінках. Обґрунтовується використання обраних методів дослідження та їх доцільність,

У дослідницькій пропозиції також вказуються інституції, агенції, та цільові наукові та бізнес-групи, яких це дослідження може зацікавити. Наприклад, це можуть бути центральні органи виконавчої влади

(МОН, Мінфін, НАЗК тощо), органи місцевого самоврядування, міжнародні донори або громадські організації. Необхідно зазначити практичний внесок дослідження в розробку, оцінку або вдосконалення економічної політики.

Дослідницька пропозиція має включати **бібліографію**.

У пропозиції також рекомендується вказати одного або декількох **потенційних наукових керівників** з числа науково-педагогічних працівників Київської школи економіки та обґрунтувати відповідність їхньої експертизи темі дослідження.

III. Критерії оцінювання

1. Вимоги до підсумкової оцінки	Загальний бал, який вступник може отримати, обчислюється в шкалі від 0 до 200 балів. На основі оцінок окремих членів комісії підраховується середнє арифметичне значення оцінок за співбесіду та дослідницьку пропозицію. Для успішного складання індивідуальної співбесіди вступнику необхідно набрати не менше 100 балів.
2. Суб'єкт оцінювання	Фаховий іспит оцінюється членами фахової атестаційної комісії.
3. Шкала оцінювання	Підсумковий бал за фаховий іспит формується як сума: – балу за письмову (тестову) частину по шкалі 0–30; – балу за співбесіду (усне обговорення трьох питань) по шкалі 0–120; – оцінки за дослідницьку пропозицію по шкалі 0–50. Письмова (тестова) частина складається з 10 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді з переліку тем, наведеного у Розділі II. За кожну правильну відповідь нараховується 3 бали. Підсумковий бал за тестову частину обчислюється як сума балів за правильні відповіді (0–30). Співбесіда складається з випадково вибраних членами комісії трьох питань з переліку. Кожна відповідь оцінюється окремо за шкалою 0–40 балів відповідно до критеріїв у Додатку 1. Загальний бал за співбесіду вираховується як сума балів за всі три відповіді (0–120). Формула: <i>(Бал за тестову частину) + (Сума балів за три відповіді на співбесіди) + (Бал за дослідницьку пропозицію) = підсумковий бал за фаховий іспит (0–200)</i> Дослідницька пропозиція оцінюється за шкалою 0–50 балів відповідно до критеріїв, наведених у Додатку 2.

IV. Матеріали та література для підготовки до іспиту

Основна література:

1. Campbell R McConnell and Stanley L Brue, Economics: Principles, Problems and Policies (any edition);
2. Gregory Mankiw, Principles of Economics (any edition);

Додаткова література (поглиблений розгляд тем):

1. Rudiger Dornbusch, Stanley Fischer, Richard Startz, Macroeconomics (any edition);
2. Gregory Mankiw, Macroeconomics (any edition);
3. Robert N. Pindyck, Daniel L. Rubinfeld, Microeconomics, (any edition).
4. Hal R. Varian, Marc Melitz, Intermediate Microeconomics: A Modern Approach (any edition);
5. David Romer, Advanced Macroeconomics (any edition);
6. Jeffrey M. Wooldridge, Introductory Econometrics: A Modern Approach (any edition);
7. Paul R. Krugman, Maurice Obstfeld, Marc J. Melitz, International Economics: Theory and Policy (any edition).

V. Формат проведення фахового іспиту

Регламент організації та проведення фахового іспиту за освітньою програмою "Економіка".

1. Дослідницьку пропозицію вступник/ця завантажує в систему або надсилає не пізніше, ніж за два робочі дні до проведення фахового іспиту.
2. Дані про місце та час проведення фахового іспиту надаються вступнику/ці на електронну пошту, вказану під час реєстрації, не пізніше, ніж за два робочі дні до іспиту. Персональний слот вступник/ця може обрати у процесі реєстрації у своєму персональному кабінеті в ЄДЕБО.
3. На початку фахового іспиту член фахової атестаційної комісії проводить ідентифікацію особи вступника/ці шляхом пред'явлення паспорта громадянина України або іншого документа, що посвідчує особу. Кожному/ій вступнику/ці присвоюється номер для подальшої анонімізації письмових матеріалів.
4. Письмова (тестова) частина. Вступник/ця отримує бланк з 10 тестовими завданнями з вибором однієї правильної відповіді. На виконання тесту відводиться до 15 хвилин. Після виконання вступник/ця здає бланк членам комісії; бланк сканується, шифрується та зберігається в цифровому форматі.
5. Усне обговорення (співбесіда). Член комісії випадково обирає три питання з переліку, наведеного у Розділі II. Вступник/ця має до 30 хвилин на усне обговорення обраних питань з членами фахової атестаційної комісії та обговорення поданої заздалегідь дослідницької пропозиції.
6. Фаховий іспит відбувається аудиторно за умови присутності щонайменше одного члена фахової атестаційної комісії в аудиторії особисто. Складання фахового іспиту фіксується технічними засобами відеозапису. Аудіо- та відеозаписи, а також скан-копії письмових бланків зберігаються протягом терміну, визначеного Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2026 році у Приватній установі «Університет «Київська школа економіки», для подання апеляції на результати фахових іспитів та її розгляду.
7. Під час фахового іспиту забороняється користуватися телефонами, будь-якими матеріалами або сторонніми інтернет-ресурсами. Недотримання вимог формату проведення іспиту та/або академічної доброчесності унеможлиблює участь вступника/ці у конкурсному відборі.
8. У разі виникнення будь-яких організаційних питань під час проведення іспиту вступник/ця звертається до координатора іспиту.

N.B! Київська школа економіки дотримується принципів академічної доброчесності, і ми віримо, що наші вступники також будуть слідувати цим принципам при виконанні завдань. Під час проведення екзамену не допускається користування сторонніми ресурсами.

Додаток 1

Критерії оцінювання питань під час співбесіди

Оцінка	Пояснення
36 - 40 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь є повною, зрозумілою та зв'язною, добре структурованою (містить вступ, детальну інформацію та заключну частину). • Вступник демонструє глибоке розуміння теми та наводить конкретні приклади або докази. • Використання технічної термінології є коректним. Відсутні або незначні помилки, які не впливають на розуміння відповіді. • Вступник демонструє здатність обґрунтовувати позицію з урахуванням сучасного контексту (війна, цифровізація, суспільна поляризація).
28 - 35 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь є зрозумілою та зв'язною, добре структурованою (містить вступ, детальну інформацію та заключну частину). • Вступник демонструє достатнє розуміння теми, але може бракувати деяких деталей або прикладів. • Використання технічної термінології в цілому є коректним, але можуть бути незначні помилки. <p>Можливі декілька незначних помилок, які не заважають розумінню відповіді.</p>
20 - 27 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь є частково зрозумілою, але може бути не повністю зв'язною або структурованою. • Вступник демонструє основне розуміння теми, але не надає достатньо деталей або прикладів. • Використання технічної термінології може містити помилки. Допускається кілька (до 3) незначних помилок, але вони не повинні заважати розумінню відповіді.
10 - 19 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь надає часткову інформацію на питання, але не є повною або зв'язною. • Відсутність чіткої структури відповіді. • Вступник робить значну кількість помилок у технічній термінології. Відповідь містить більше 3 серйозних помилок кожного типу, що заважає розумінню.
0 - 9 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь відсутня або є фрагментарною та не пов'язаною напряму із питанням. • Значна кількість помилок у термінології, наведених фактах та логіці викладу, що перешкоджає розумінню відповіді в цілому. Демонструється недостатній професійний словниковий запас та

	розуміння теми.
--	-----------------

Критерії оцінювання дослідницької пропозиції

Дослідницька пропозиція оцінюється членами фахової атестаційної комісії за п'ятьма складовими, кожна з яких оцінюється за шкалою 0–13 балів (Складові 1, 3), 0–12 балів (Складова 2), 0–7 балів (Складова 4) або 0–5 балів (Складова 5). Підсумковий бал за дослідницьку пропозицію формується як сума балів за п'ятьма складовими (0–50) та обчислюється як середнє арифметичне оцінок усіх членів комісії.

Складові оцінювання:

1. Актуальність та обґрунтованість дослідницького питання (max 13) — чіткість формулювання дослідницького питання, обґрунтування його наукової та практичної значущості, відповідність сучасному стану дискусії в економічній науці.
2. Огляд літератури та теоретична рамка (max 12) — повнота та критичність огляду релевантної літератури, коректне застосування теорій і концепцій, чітке визначення місця дослідження в існуючих дискусіях.
3. Емпірична стратегія та методологія (max 13) — відповідність обраних методів дослідницькому питанню, логічність дизайну дослідження (включно з ідентифікацією, джерелами даних, можливими емпіричними підходами), розуміння можливостей і обмежень обраного підходу.
4. Практична значущість та якість оформлення (max 7) — чіткість визначення цільових аудиторій і потенційного впливу на економічну політику; структурованість, логічність і мовна якість тексту пропозиції.
5. Ідентифікація потенційних наукових керівників у КШЕ та обґрунтування вибору (max 5) — чіткість визначення одного або декількох потенційних наукових керівників з числа науково-педагогічних працівників Київської школи економіки; обґрунтування відповідності їхньої експертизи темі дослідження.

Шкала оцінювання кожної складової:

Бали (max 13 / max 12 / max 7 / max 5)	Критерії
9 - 13 балів (для складових з max 13) 8 - 12 балів (для складових з max 12) 5 - 7 балів (для складової з max 7) 4 - 5 балів (для складової з max 5)	Складова розкрита повністю і переконливо; пропозиція демонструє глибоке розуміння, спирається на конкретні джерела або приклади; суттєві прогалини відсутні.
4 - 8 балів (для складових з max 13) 4 - 7 балів (для складових з max 12) 2 - 4 балів (для складової з max 7) 2 - 3 балів (для складової з max 5)	Складова розкрита частково; наявне базове розуміння, але присутні помітні прогалини в аргументації, джерелах або методологічному обґрунтуванні.
0 - 3 балів (для складових з max 13 і max 12) 0 - 1 балів (для складових з max 7 і max 5)	Складова не розкрита або розкрита формально; відповідний розділ відсутній, фрагментарний або не відповідає вимогам.

Оцінка за дослідницьку пропозицію може коригуватися членами комісії з урахуванням відповідей вступника/ці на запитання щодо пропозиції, поставлені під час усного обговорення.